

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/13, 89/16 i 5/22) i člana 12. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/08 i 5/22), izdajem

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2021. GODINU STRANKE ZA BOSNU I HERCEGOVINU

Broj: 03-07-6-428/22
Sarajevo, 19.03.2024. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
1. UVOD.....	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE.....	4
3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA.....	5
Predmet pregleda i kontrole.....	5
Cilj pregleda i kontrole.....	5
Obim pregleda i kontrole.....	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE.....	5
5. NALAZI I PREPORUKE.....	6
5.1 NALAZI.....	6
5.2 PREPORUKE.....	13

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka je izvršila pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Stranke za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Pregled smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim na angažmanu u pregledu. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo pregled da bi dobili umjerenu pouzdanost da stranka nije značajno kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregled je ograničen na kontrolu godišnjeg finansijskog izvještaja političke stranke i primjenu analitičkih procedura na podacima iz finansijskih izvještaja, pa prema tome ne obezbjeđuju pouzdanost koja bi se dobila izvršenom revizijom u prostorijama stranke.

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu, utvrđeno je da je Stranka za Bosnu i Hercegovinu prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 5. stav (4), člana 6. stav (2), člana 11. stav (1) i stav (2) i člana 12. stav (1), stav (4) i stav (5) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregledom, odnosno kontrolom finansijskih izvještaja, osim gornjih napomena, nismo zapazili ništa značajno što bi ukazalo na nedostatke u finansijskom izvještaju ili na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) je izvršila pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Stranke za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu.

Pregled i kontrola finansijskog izvještaja su provedeni u skladu sa članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da nije obavljena revizija u prostorijama političke stranke, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja Stranka za Bosnu i Hercegovinu se finansirala iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos	Struktura
		(KM)	(%)
1.	Članarina	2.641,59	0,83
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	3.250,00	1,03
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	0,00	0,00
4.	Prihodi od imovine (3-c)	0,00	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	453,06	0,14
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	310.508,21	98,00
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	316.852,86	100,00
II	Ostali prihodi i drugo	0,00	0,00
	Izvori finansiranja (I+II)	316.852,86	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 255.426,07 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je: Stranka za Bosnu i Hercegovinu. Skraćeni naziv stranke je SBiH.

Stranka za Bosnu i Hercegovinu je Rješenjem broj: R-I-2/96 od 25.04.1996. godine upisana u registar Višeg suda u Sarajevu, a potom rješenjima Općinskog suda u Sarajevu u registar su upisivane promjene lica ovlaštenog za zastupanje stranke i promjene njenog sjedišta u Sarajevu.

Sjedište političke stranke je u Sarajevu, ulica Reisa Džemaludina Čauševića broj 2/I.

Lice ovlašteno za zastupanje stranke i podnošenje finansijskih izvještaja za 2021. godinu je Semir Efendić, predsjednik stranke.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu, organizacionu strukturu Stranke za Bosnu i Hercegovinu čine:

- Centrala SBiH,
- Fondacija SBiH,
- 2 kluba poslanika SBiH,
- RO SBiH S.Vakuf,
- 8 kantonalnih vijeća,
- Gradski savjet SBiH Mostar,
- 65 općinskih/opštinskih odbora/savjeta i
- SBiH Banja Luka.

3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Predmet pregleda i kontrole je godišnji finansijski izvještaj Stranke za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu.

Cilj pregleda i kontrole je da revizor na bazi finansijskog izvještaja pokuša da ustanovi da li je politička stranka u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka. Ukoliko revizor na bazi kontrole finansijskog izvještaja utvrdi određena kršenja navedenih zakona, ocjenjuje da li je potrebno izvršiti reviziju u prostorijama stranke da bi mogao izraziti mišljenje o tome da li se stranka finansirala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Obim pregleda i kontrole finansijskih izvještaja Stranke za Bosnu i Hercegovinu obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava.

Obim pregleda je bio ograničen jer politička stranka nije dostavila kompletne knjigovodstvene evidencije o prihodima i rashodima, dokumentaciju o ugovorima o zakupu i izvode otvorenih stavki.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju obavila je reviziju i pregled finansijskih izvještaja Stranke za Bosnu i Hercegovinu u periodu od 2005. do 2020. godine, nakon čega su izdati izvještaji o reviziji, odnosno izvještaji o pregledu sa nalazima revizije, mišljenjem revizora i preporukama stranci.

Nakon izvršenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, Služba za reviziju je izdala Izvještaj o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima revizije i preporukama stranci: da svake godine sačinjava plan utroška sredstava i da finansijska sredstva osigurana za finansiranje političke stranke koristi isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom, da vodi evidenciju o priložima, bez obzira na koji način ih ostvaruje i izdaje potvrde o primljenim priložima, da dobrovoljne priloge u novcu uplaćuje na transakcijski račun Centrale stranke, da se ne finansira iz izvora koji su političkim strankama zabranjeni, da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, te da uspostavi interne kontrole unutar stranke, odnosno kontrolu nad nižim organizacionim dijelovima stranke. Takođe, preporučeno je da uspostavi blagovremene i potpune evidencije o prihodima, rashodima, obavezama i novčanim tokovima, da blagajničko poslovanje uspostavi u skladu sa principima i pravilima blagajničkog poslovanja, da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine dostavlja u zakonom propisanom roku i na način utvrđen Pavilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka, da poštuje i druge propise, prevashodno propise o poslovanju gotovim novcem i da dostavlja i drugu dokumentaciju koju od nje zatraži Centralna izborna komisija BiH.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu, utvrđeno je da Stranka za Bosnu i Hercegovinu nije ispoštovala ranije date preporuke.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 NALAZI

a) Stranka za Bosnu i Hercegovinu nije postupila u skladu sa odredbama člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka¹.

Politička stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala ukupne troškove u iznosu od 255.426,07 KM.

U Planu utroška sredstava za 2021. godinu koji je stranka dostavila uz godišnji finansijski izvještaj za 2020. godinu, planirani su ukupni troškovi u iznosu od 335.000,00 KM.

Analizom Plana utroška sredstava za 2021. godinu, utvrđene su manjkavosti samog plana obzirom da isti ne sadrži podatke koji organ političke stranke ga je donio i kada, te je sačinjen na način da ne obezbjeđuje dovoljnu transparentnost utrošenih sredstava, kao i njegovu uporedbu sa ostvarenim troškovima, odnosno nije dovoljno analitičan.

U Planu utroška, stranka je planirala sljedeće vrste troškova: materijal i energija, usluge, plaće i ostala primanja zaposlenih, amortizacija, finansijski rashodi, putni troškovi, humanitarni rashodi i ostali rashodi.

U postupku pregleda finansijskog izvještaja utvrđeno je sljedeće:

- Uvidom u Plan utroška sredstava za 2021. godinu, Služba za reviziju je utvrdila da je politička stranka finansijska sredstva u iznosu od 69.961,11 KM utrošila mimo utvrđenog plana utroška sredstava na način da nije planirala troškove zakupnine poslovnih prostora, troškove ostalih zakupnina, troškove održavanja opreme, troškove ugovora o djelu, troškove reprezentacije, troškove takse, novčane kazne i troškove premije osiguranja.
- Politička stranka je prekoračila planirane troškove plaća i ostalih primanja zaposlenih u ukupnom iznosu od 18.903,14 KM. Stranka je u planu utroška sredstava planirala plaće i ostala primanja zaposlenih u iznosu od 65.000,00 KM, a iste je ostvarila u iznosu od 83.903,14 KM.
- U postupku pregleda nije bilo moguće utvrditi u kojem iznosu su planirani troškovi usluga, troškovi neproizvodnih usluga, troškovi knjigovodstvenih usluga, troškovi komunalnih usluga, troškovi ugostiteljskih usluga, troškovi advokatskih usluga, troškovi telefonskih usluga i troškovi poštarine i internet usluga.

U finansijskom izvještaju stranka je iskazala troškove usluga u iznosu od 21.394,07 KM, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 2.380,37 KM, troškove knjigovodstvenih usluga u iznosu od 9.564,00 KM, troškove komunalnih usluga u iznosu od 2.508,51 KM, troškove ugostiteljskih usluga u iznosu od 461,40 KM, troškove advokatskih usluga u iznosu od 2.633,80 KM, troškove telefonskih usluga u iznosu od 6.296,54 KM i troškove poštarine i internet usluga u iznosu od 452,35 KM. Stranka je, međutim, troškove usluga planirala u ukupnom iznosu od 130.000,00 KM.

Na osnovu naprijed navedenog, utvrđeno je da Stranka za Bosnu i Hercegovinu plan utroška sredstava nije sačinila na način da obezbjeđuje dovoljnu transparentnost utrošenih sredstava, kao i njegovu uporedbu sa ostvarenim troškovima, da je finansijska sredstva u ukupnom iznosu od 88.864,25 KM utrošila mimo utvrđenog Plana utroška sredstava za 2021. godinu, te da za troškove usluga nije utvrđeno u kojem iznosu su planirani, čime je prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

---

¹ U skladu sa odredbom iz člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, stranka finansijska sredstva iz člana 3. stav (1) ovog Zakona može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

b) Politička stranka je prekršila odredbe člana 5. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Stranka za Bosnu i Hercegovinu nije u poslovnim knjigama evidentirala i u obrascu 3-e (*Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obavezu platiti*) godišnjeg finansijskog izvještaja prijavila nenovčanu donaciju po osnovu besplatnog korištenja poslovnog prostora u Ključu, čime je prekršila odredbe člana 5. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Na osnovu akta Općine Ključ broj: 02-45-1981/22 od 13.09.2022. godine, utvrđeno je da je Stranka za Bosnu i Hercegovinu u 2021. godini besplatno koristila poslovne prostorije u vlasništvu Općine Ključ, a koje su na osnovu Odluke Općinskog vijeća date na upravljanje Udruženju žena „Ključki biseri“.

U skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i Zakonom o finansiranju političkih stranaka stranka je imala obavezu da sve donacije evidentira u poslovnim knjigama i prijavi u godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu.

c) Politička stranka je prekršila odredbe člana 6. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Kontrolom godišnjeg finansijskog izvještaja i transakcijskih računa stranke, utvrđeno je da stranka priloge fizičkih lica koje su primili niži organizacioni dijelovi² u ukupnom iznosu od 2.750,00 KM, nije uplaćivala na transakcijski račun Centrale stranke, čime je prekršila odredbe člana 6. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

d) Stranka za Bosnu i Hercegovinu prekršila je odredbe člana 11. stav (1) i stav (2) i člana 12. stav (1), stav (4) i stav (5) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Politička stranka nije vodila poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima, nije uspostavila sistem internih kontrola, nije vodila pravilne i potpune evidencije o svojim prihodima, rashodima i obavezama, obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja nije popunila u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka (u daljem tekstu: Pravilnik) i nije dostavila cjelokupnu dodatnu dokumentaciju, čime je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i stav (2) i člana 12. stav (1), stav (4) i stav (5) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(1) Politička stranka nema uspostavljen sistem unutrašnje finansijske kontrole nad nižim organizacionim dijelovima.

- Kontrolom godišnjeg finansijskog izvještaja, poslovnih knjiga i dokumentacije koju je stranka dostavila, utvrđeno je da Stranka za Bosnu i Hercegovinu vodi poslovne knjige po organizacionim dijelovima, odvojeno od Centrale stranke.

Centrala stranke nema uspostavljen sistem internih finansijskih kontrola nad nižim nivoima stranke niti kontrolu nad trošenjem novčanih sredstava. Iako su pojedini odbori u 2021. godini ostvarili značajan promet sredstava, nisu uspostavljene knjigovodstvene evidencije za svaki od organizacionih dijelova stranke.

Pored navedenog, u godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu stranka nije prijavila sve transakcijske račune kao ni promet ostvaren po istim, niti je evidentirala i prijavila sve prihode i rashode.

U skladu sa članom 11. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka, stranka je dužna da svojim internim aktima uredi sistem unutrašnje finansijske kontrole nad nižim

² OS SBiH Kakanj u iznosu od 1.600,00 KM i OS SBiH DC Brčko u iznosu od 1.150,00 KM.

organizacionim dijelovima radi sprečavanja pogrešnog evidentiranja prihoda i rashoda, te zloupotrebe finansijskih sredstava.

- (2) U poslovnim knjigama i obrascu 2 (*Pregled prometa svih transakcijskih računa političke stranke*) godišnjeg finansijskog izvještaja Stranka za Bosnu i Hercegovinu nije evidentirala i prijavila sve transakcijske račune kao ni promet ostvaren po istim, čime je prekršila računovodstvene propise i odredbe člana 11. Pravilnika.

- Uvidom u Izvještaj Centralne banke Bosne i Hercegovine, potvrde banaka o ostvarenom prometu i službene podatke o prihodima političke stranke iz budžeta utvrđeno je da stranka u godišnjem finansijskom izvještaju nije prijavila sljedeće transakcijske račune: račun broj: 1994400051980357 koji pripada OO SBiH Ključ otvoren kod Sparkasse banke, račun broj: 1321102014596495 koji pripada OO SBiH Kladanj otvoren kod NLB banke d.d. Sarajevo, račun broj: 5510040001110338 koji pripada OO SBiH Doboj otvoren kod UniCredit Bank a.d. Banja Luka, računi broj: 3387302238597038, 3389002206020861 i 387302207615335 otvoreni kod UniCredit Bank d.d. Sarajevo, računi broj: 1610000016480020 i 1610000016480214 otvoreni kod Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo i račun broj: 3060150000408381 otvoren kod Addiko Bank d.d. Sarajevo.

Pored navedenog, Stranka za Bosnu i Hercegovinu nije dostavila Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine potvrde banaka o ostvarenom prometu za transakcijske račune koje nije prijavila u godišnjem finansijskom izvještaju: 1415455320004081 kod BBI Banke d.d. Sarajevo, 5540080001128818 kod Naše Banke a.d. Bijeljina i 5673631900094196 kod Atos Bank a.d. Banja Luka, čime je prekršila odredbe člana 12. stav (5) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (3) Uvidom u potvrde o primljenim priložima koje je stranka izdala fizičkim licima, utvrđeno je da potvrda izdata fizičkom licu Halilović Salemu ne sadrži potpis ovlaštenog lica. Pored toga, dostavljeni nalozi blagajne koji su izdati donatorima za Općinski savjet SBiH Kakanj ne predstavljaju potvrdu čiji sadržaj je propisan odredbama člana 6. Pravilnika.

U skladu sa odredbama iz člana 6. Pravilnika, politička stranka je dužna svakom fizičkom i pravnom licu od kojeg je primila članarinu ili prilog izdati potvrdu u kojoj su sadržani sljedeći podaci: naziv političke stranke, serijski broj potvrde, ukupan iznos članarine/priloga, ime i prezime/naziv donatora, broj ličnog dokumenta/identifikacioni broj donatora, adresa i mjesto prebivališta/sjedišta donatora, datum uplate, datum izdavanja potvrde i potpis ovlaštenog lica.

Pored navedenog, stranka je prekršila i odredbe člana 14. Pravilnika. Naime, u obrascu 3-a (*Prilozi fizičkih lica*) za Općinski savjet SBiH Kakanj, stranka je u kolonu u kojoj se upisuje „broj potvrde iz člana 6. Pravilnika“, upisala brojeve naloga blagajni umjesto broja potvrde.

- (4) Stranka u poslovnim knjigama nije uspostavila potpune i tačne evidencije o svojim prihodima, čime je prekršila računovodstvene propise, odredbe člana 11. Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbe člana 13. i 19. Pravilnika.

- Podaci o ukupnim prihodima koje je stranka iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju koji je dostavila Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine ne odgovaraju podacima koji su evidentirani u poslovnim knjigama niti podacima iz Završnog računa za 2021. godinu.
- Stranka za Bosnu i Hercegovinu je u obrascu 3 (*Izvori finansiranja*) godišnjeg finansijskog izvještaja iskazala prihode u ukupnom iznosu od 316.852,86 KM, dok je u Bilansu uspjeha za 2021. godinu iskazala prihode u ukupnom iznosu od 269.555,00 KM.

U poslovnim knjigama stranke koje vodi Centrala stranke i koje su u postupku pregleda dostavljene kao poslovne knjige na nivou stranke, evidentirani su prihodi u iznosu od 313.086,01 KM, od čega se 107.611,41 KM odnosi na interne prenose sredstava između organizacionih dijelove stranke, koje stranka u skladu sa članom 13. stav (5) Pravilnika nije iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju.

Također, uvidom u poslovne knjige, utvrđeno je da je stranka u poslovnim knjigama evidentirala prihode Centrale stranke i prihode pojedinih organizacionih dijelova i to: Zeničko-dobojski kanton, Živinice, Goražde, Zavidovići i Hadžići.

- Stranka je u obrascu 3-f (Prihodi iz budžeta) godišnjeg finansijskog izvještaja iskazala prihode iz budžeta u ukupnom iznosu od 310.508,21 KM, dok je u poslovnim knjigama iste iskazala u ukupnom iznosu od 295.780,03 KM, što je za 14.728,18 KM više u odnosu na ostvarene.

U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je pogrešno iskazala prihode iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine i gradova i općina: Goražde, Gračanica, Kladanj, Novi Travnik i Konjic.

1. Stranka je u obrascu 3-f iskazala prihode iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine u iznosu od 89.474,10 KM. Uvidom u akt Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 06-11-52/2021 od 18.02.2021. godine, utvrđeno je da je stranka iz pomenutog budžeta dobila sredstva u iznosu od 86.174,00 KM.
2. Na osnovu akta broj: 03-11-2-597/22 od 22.02.2022. godine od Grada Goražde, utvrđeno je da je stranka iz budžeta grada dobila sredstva u iznosu od 1.012,27 KM. U godišnjem finansijskom izvještaju, stranka je iskazala prihode iz budžeta Grada Goražde u iznosu od 692,27 KM.
3. Uvidom u akt broj: 02-11/sl/2022 od 28.02.2022. godine od Grada Gračanica, utvrđeno je da je stranka iz budžeta grada u 2021. godini primila sredstva u iznosu od 4.333,00 KM, dok je u obrascu 3-f iskazala prihode u iznosu od 3.740,40 KM.
4. Aktom broj: 03/1-11-515/22 od 03.03.2023. godine, Općina Kladanj je dostavila podatke da u 2021. godini nije vršila isplate iz budžeta općine u korist političkih stranaka. Stranka za Bosnu i Hercegovinu je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala prihod iz ove općine u iznosu od 26.182,27 KM.
5. Politička stranka je u obrascu 3-f iskazala prihode iz budžeta Općine Novi Travnik u iznosu od 3.740,00 KM. Na osnovu akta Općine Novi Travnik broj: 04-82/2022 od 15.02.2022. godine, utvrđeno je da je stranka iz budžeta Općine Novi Travnik primila sredstva u iznosu od 7.200,00 KM.
6. Uvidom u akt Općine Konjic broj: 08-45-1-794/2022-1 od 23.03.2022. godine, utvrđeno je da je stranka iz budžeta grada u 2021. godini dobila sredstva u iznosu od 21.086,52 KM. U godišnjem finansijskom izvještaju, stranka je iskazala iznos od 19.329,31 KM.

Pored navedenog, Stranka za Bosnu i Hercegovinu u obrascu 3-f godišnjeg finansijskog izvještaja nije iskazala prihode iz budžeta Tuzlanskog kantona u iznosu od 26.600,00 KM, Grada Bihać u iznosu od 2.238,04 KM, Grada Srebrenik u iznosu od 2.894,94 KM, Općine Ključ u iznosu od 1.671,43 KM i Općine Dobož Istok u iznosu od 840,00 KM, čime je prekršila odredbe člana 19. Pravilnika.

Takođe, na osnovu akta Grada Bihać broj: 01-04-36 od 03.03.2022. godine, utvrđeno je da je za uplatu sredstava u iznosu od 2.238,04 KM iz budžeta ovog grada u 2021. godini naveden transakcijski račun broj: 1610000000000011. Navedeni transakcijski račun

pripada Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo, te se pregledom ne može sa sigurnošću utvrditi da li je i kome izvršena transakcija.

- Uvidom u izvode sa transakcijskog računa utvrđeno je da je stranka primila sredstva iz budžeta Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine na ime povrata takse za ovjeru učešća političke stranke na Lokalnim izborima 2020. godine u ukupnom iznosu od 3.600,00 KM. Stranka je sredstva u iznosu od 3.300,00 KM evidentirala u poslovnim knjigama i iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju kao prihode iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine. Sredstva u iznosu od 300,00 KM stranka je evidentirala u poslovnim knjigama na kontu 4173-*Ostali prihodi*, ali iste nije iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju.

Stranka je u finansijskom izvještaju navedena sredstva trebala iskazati u obrascu 3 kao ostali prihodi.

- (5) Politička stranka u poslovnim knjigama nije uspostavila potpune i tačne evidencije o svojim rashodima, te ih u finansijskom izvještaju nije prijavila u skladu sa odredbama člana 21. i člana 22. Pravilnika.

U godišnjem finansijskom izvještaju Stranka za Bosnu i Hercegovinu je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 255.426,07 KM. U Bilansu uspjeha za period 01.01.-31.12.2021. godine stranka je iskazala rashode u iznosu od 263.339,00 KM, dok je u poslovnim knjigama iskazala rashode u iznosu od 309.910,12 KM, što dokazuje da stranka nema uspostavljen sistem kontrole i evidencije za svaki od organizacionih dijelova stranke, niti kontrolu nad trošenjem novčanih sredstava.

1. Stranka za Bosnu i Hercegovinu je u poslovnim knjigama evidentirala i rashode samo za pojedine organizacione dijelove stranke i to: Centrala, Zeničko-dobojski kanton, Živinice, Goražde, Zavidovići i Hadžići.
2. Stranka za Bosnu i Hercegovinu nije u godišnjem finansijskom izvještaju prijavila rashode Tuzlanskog kantona, gradova i općina Bihać, Srebrenik, Ključ i Doboj Istok. Kao što je utvrđeno u nalazu pod (4), navedeni organizacioni dijelovi su ostvarili prihode iz budžeta, što implicira da su imali i rashode u izvještajnom periodu.
3. Politička stranka u godišnjem finansijskom izvještaju nije potpuno i pravilno iskazala troškove zakupa poslovnih prostora koje je koristila u 2021. godini. Podaci koje je stranka iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju ne odgovaraju podacima iz ugovora o zakupu poslovnih prostora niti podacima iz poslovnih knjiga.

U godišnjem finansijskom izvještaju Stranka za Bosnu i Hercegovinu je iskazala troškove zakupa poslovnih prostora u ukupnom iznosu od 25.429,66 KM.

Prema podacima iz ugovora o zakupu poslovnih prostora u 2021. godini, koje je dostavila stranka, utvrđeno je da su troškovi zakupa poslovnih prostora u 2021. godini iznosili ukupno 67.297,82 KM.

-Politička stranka u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju nije prijavila troškove zakupa kod sljedećih organizacionih dijelova: KV SBiH Tuzla u iznosu od 5.089,44 KM, KV SBiH Mostar u iznosu od 3.600,00 KM, OO SBiH Tešanj u iznosu od 1.560,00 KM, OO SBiH Travnik u iznosu od 1.170,00 KM, OO SBiH Novi Grad Sarajevo u iznosu od 1.888,38 KM, OO SBiH Stari Grad Sarajevo u iznosu od 25.170,96 KM, OO SBiH Živinice u iznosu od 582,72 KM i OO SBiH Kakanj u iznosu od 2.692,80 KM.

-Troškovi zakupnine poslovnih prostorija koje su koristili sljedeći organizacioni dijelovi stranke iskazani su u godišnjem finansijskom izvještaju u većem iznosu u odnosu na ugovorenu cijenu zakupa: OO SBiH DC Brčko u iznosu od 50,00 KM i OS SBiH Tešanj u iznosu od 1.820,00 KM.

Osim toga, na osnovu podataka iz ugovora o zakupu utvrđeno je da je stranka u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala troškove zakupnine poslovnih prostora u manjem iznosu u odnosu na ugovorenu zakupninu za organizacione dijelove Centrala stranke u iznosu od 2.945,92 KM i OS SBiH Konjic u iznosu od 237,94 KM.

Pored navedenog, stranka je u obrascu 4.1 godišnjeg finansijskog izvještaja iskazala troškove zakupa poslovnog prostora u Čeliću u iznosu od 1.200,00 KM. U postupku kontrole nije moglo biti utvrđeno koliko su iznosili troškovi zakupa poslovnih prostorija koje je koristio OS SBiH Čelić jer stranka nije predočila ugovor o zakupu, niti isti evidentirala u poslovnim knjigama.

-Stranka u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju nije prijavila troškove zakupa poslovnih prostora kod organizacionih dijelova Jablanica, Srebrenica i Ključ koje su im na korištenje dodijelili Općina Jablanica, Općina Srebrenica i Udruženje žena „Ključki biseri” Ključ.

4. Stranka za Bosnu i Hercegovinu nije u godišnjem finansijskom izvještaju i poslovnim knjigama pravilno iskazala troškove propagande, čime je prekršila odredbe člana 23. Pravilnika.

Stranka je u obrascu 4.2 godišnjeg finansijskog izvještaja iskazala troškove propagande u ukupnom iznosu od 12.032,88 KM koje su ostvarili sljedeći organizacioni dijelovi stranke: OS SBiH Kakanj u iznosu od 1.127,88 KM, OO SBiH Tuzla u iznosu od 5.380,00 KM, KVSBiH Zenica u iznosu od 2.000,00 KM i KV SBiH Goražde u iznosu od 3.525,00 KM.

U poslovnim knjigama stranke troškovi za reprezentaciju, reklamu i propagandu su iskazani u iznosu od 1.869,90 KM i to za organizacione dijelove: Zavidovići u iznosu od 830,40 KM i Zeničko-dobojski kanton u iznosu od 1.039,50 KM. Troškovi štamparskih usluga u poslovnim knjigama stranke su iskazani u iznosu od 3.637,60 KM koje je ostvario organizacioni dio KV SBIH Goražde.

S obzirom da politička stranka nije vodila pravilne i potpune evidencije o svojim rashodima, da u poslovnim knjigama nisu evidentirani troškovi svih organizacionih dijelova stranke, te da troškovi propagande iskazani u finansijskom izvještaju po organizacionim odborima ne odgovaraju podacima koji su evidentirani u poslovnim knjigama, u postupku pregleda nije mogao biti utvrđen stvarni iznos troškova propagande.

- (6) Stranka za Bosnu i Hercegovinu u poslovnim knjigama nije uspostavila potpune i tačne evidencije o svojim obavezama, nije vršila usaglašavanje svojih obaveza sa dobavljačima, niti je u finansijskom izvještaju prijavila sve obaveze na dan 31.12.2021. godine, čime je prekršila odredbe člana 24. Pravilnika,

Stranka za Bosnu i Hercegovinu je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala ukupne obaveze u iznosu od 180.406,39 KM, od čega obaveze po osnovu pozajmica u iznosu od 45.495,00 KM i ostale obaveze (obaveze prema dobavljačima, obaveze za plate, porez i doprinose, te druge obaveze) u iznosu od 134.911,39 KM. U Završnom računu, stranka je prijavila ukupne obaveze na dan 31.12.2021. godine u iznosu od 147.197,00 KM.

- Uvidom u obrazac 5.1 (*Obaveze političke stranke po kreditima i pozajmicama*) utvrđeno je da je stranka u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala obaveze po osnovu pozajmica u iznosu većem za 6.500,00 KM u odnosu na stvarne.

Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala obaveze po osnovu pozajmica prema fizičkim licima Grizić Smajl u iznosu od 4.500,00 KM i Džaja Senad u iznosu od 2.000,00 KM. Uvidom u poslovne knjige utvrđeno je da nisu evidentirane obaveze po osnovu pozajmica od navedenih lica.

- Kontrolom iskazanih obaveza u obrascu 5.2 (ostale obaveze) utvrđeno je da politička stranka nije iskazala sve obaveze, te da podaci iskazani u obrascu 5.2 ne odgovaraju podacima iz poslovnih knjiga i izvodima otvorenih stavki dobavljača.

Uvidom u poslovne knjige utvrđeno je da Stranka za Bosnu i Hercegovinu u godišnjem finansijskom izvještaju nije prijavila sve obaveze. Naime, stranka je propustila da prijavi obaveze prema 26 dobavljača u ukupnom iznosu od 19.161,24 KM, dok je za 19 dobavljača iskazala pretplate u ukupnom iznosu od 16.330,22 KM.

1. Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala obaveze prema dobavljaču „Projektni zavod Hercegovina“ u iznosu od 9.900,00 KM. Uvidom u Izvod otvorenih stavki na dan 12.09.2022. godine, utvrđeno je da navedeni dobavljač na dan 31.12.2021. godine od stranke potražuje sredstva u iznosu od 14.400,00 KM.
2. Politička stranka je iskazala obaveze prema dobavljaču „Grad Zenica“ u iznosu od 6.673,58 KM. Uvidom u analitičku karticu „Grada Zenica-Služba za privredu i upravljanje razvojem“ za period 01.01. do 31.12.2021. godine, utvrđeno je da obaveze političke stranke na dan 31.12.2021. godine prema navedenom dobavljaču iznose 1.110,08 KM.
3. Uvidom u Izvod otvorenih stavki dobavljača „Općina Stari Grad Sarajevo“ utvrđeno je da obaveze stranke na dan 31.12.2021. godine iznose 9.844,04 KM. Stranka je u obrascu 5.2 iskazala obaveze prema ovom dobavljaču u iznosu od 8.824,84 KM.
4. Na analitičkoj kartici obaveze prema dobavljaču „Televizija Jedan“ d.o.o. (partner 1230) politička stranka je iskazala pretplatu u iznosu od 1.000,00 KM, koja se odnosi na početno stanje na dan 01.01.2021. godine.

Prema podacima dobavljača „Televizija Jedan“ d.o.o., stranka je na dan 01.01.2021. godine imala obaveze prema ovom dobavljaču u iznosu od 6.780,50 KM.

Stranka tokom obavljanja pregleda finansijskog izvještaja nije dostavila izvod otvorenih stavki na dan 31.12.2021. godine za ovog dobavljača, ali je dostavila analitičku karticu dobavljača „Televizija Jedan“ d.o.o. o potraživanjima od kupca Stranke za Bosnu i Hercegovinu za period 01.01.-31.12.2020. godine. Uvidom u podatke iz navedene analitičke kartice, utvrđeno je da su obaveze stranke u iznosu od 7.780,50 KM nastale 2018. godine, te da je dio obaveza u iznosu od 1.000,00 KM izmiren 27.02.2020. godine, odnosno da su obaveze Stranke za Bosnu i Hercegovinu na dan 31.12.2020. godine iznosile 6.780,50 KM.

5. Prema podacima iz Izvoda otvorenih stavki na dan 31.12.2021. godine, stranka prema pravnom licu „Oslobođenje servisi“ d.o.o. Sarajevo ima obaveze u iznosu od 58,00 KM. Stranka u obrascu 5 (obaveze) nije iskazala obaveze prema ovom pravnom licu, dok je u poslovnim knjigama iskazala obaveze prema ovom dobavljaču u ukupnom iznosu od 5.349,72 KM.

5.2 PREPORUKE

Preporučuje se Stranci za Bosnu i Hercegovinu da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da sačini program utroška sredstava na način kojim bi se obezbijedila transparentnost planiranog trošenja sredstava, kao i uporedba ostvarenih troškova sa planiranim, te da finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi u skladu sa programom utroška sredstava,*
- *da u skladu sa odredbom člana 5. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka, sve priloge prijavljuje u finansijskom izvještaju,*
- *da vodi evidenciju o priložima, izdaje potvrde o primljenim priložima i da dobrovoljne priloge u novcu uplaćuje na transakcijski račun Centrale stranke,*
- *da uspostavi interne kontrole unutar stranke, odnosno kontrolu nad nižim organizacionim dijelovima stranke, radi sprečavanja pogrešnog evidentiranja prihoda i rashoda, te zloupotrebe finansijskih sredstava,*
- *da vodi poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi pravilne i potpune evidencije o prihodima, rashodima i obavezama,*
- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka,*
- *da dostavlja dodatnu dokumentaciju i*
- *da izvrši usaglašavanje obaveza sa dobavljačima, te provede odgovarajuća knjiženja u svojim poslovnim knjigama.*

KOMENTAR:

U ostavljenom roku, Stranka za Bosnu i Hercegovinu je dostavila izjašnjenje na Preliminarni izvještaj o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu.

Služba za reviziju je uvažila argumentaciju koja se odnosi na slovnu grešku u poslovnim knjigama stranke za fizičko lice Nedžad Mahmutović, te je u tom dijelu korigovala nalaze revizije. U ostalom dijelu, nalazi revizije iz Preliminarnog izvještaja ostaju nepromjenjeni.

Šef Odsjeka za revizijske poslove

Sanja Tošović

Pomoćnik revizora

Rijad Selmanović

Šef Službe za reviziju

Mr.sc Hasida Gušić